

Petäjäjärven (FI0321001) sammalkartoitukset 2019

Beetles-LIFE (LIFE17NAT/FI/000181)

Timo Kypärä

JOHDANTO JA MENETELMÄT

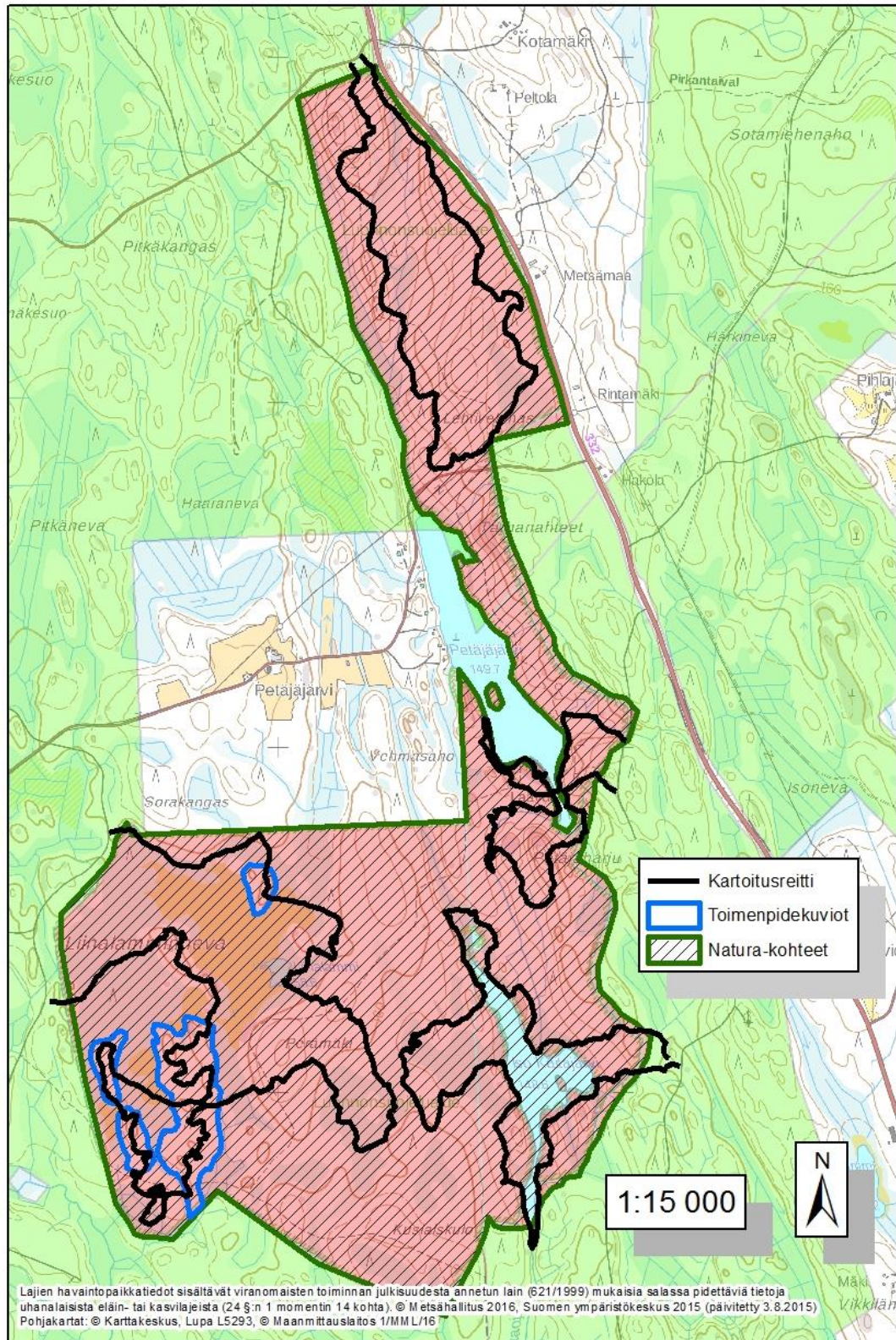
Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE+ rahoituksen tuella Beetles-LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Petäjäjärven Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Tämä sammalkartoitus on tehty Natura-alueen metsien ennallistamissuunnitelman laatimista varten. Lisäksi kartoitettiin Natura-alueen huomionarvoista sammallajistoa myös toimenpidealueiden ulkopuolella. (Kuva 1).

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Petäjäjärven Natura-alue sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa Ylöjärven kunnassa. Eliömaantieteellisesti kartoitetut kohteet sijaitsevat Etelä-Hämeen (EH) eliömaakunnassa. Alueellista uhanalaisuutta tarkasteltaessa kohteet sijaitsevat Keskipohjoisella kasvillisuusvyöhykkeellä Pohjanmaan osa-alueella (3a). Petäjäjärven Natura-alueelta ei ole tallennettu uhanalaisten tai silmällä pidettävien sammallajien havaintoja LajiGIS-järjestelmään (13.8.2019) (Uhanalaisuusluokitus vuoden 2010 arvioinnin mukainen).

Kartoitukseen käytettiin kolme (3) maastotyöpäivää ja ne suoritettiin 18.-20.6.2019. Kartoituksessa käytettiin yleiskartoitusmenetelmää, jossa kohdelajeina ovat uhanalaiset, silmällä pidettävät, rauhoitetut ja harvinaiset lajit. Raportoinnissa on käytetty tuoreinta uhanalaisuusarviointi luokitusta 2019. Kartoituksen kohteena olevista sammallajeista kerättiin näytteitä, joista lajinmääritys varmistettiin mikroskoopilla. Kerättyjen näytteiden ja huomion arvoisten lajien havaintopaikat tallennettiin GPS-paikantimeen. Myös kuljettu kartoitusreitti tallennettiin GPS-paikantimeen. Kartoituksesta maastossa, mikroskooppisesta lajinmäärityksestä ja raportoinnista vastaa luontokartoittaja Timo Kypärä Metsähallituksen Järvi-Suomen luontopalveluista.

Kuva 1. Petäjäjärven Natura-alue, toimenpidekuviot ja kartoitusreitit

TULOKSET

Lajitieto/lajihavainnot

Petäjäjärven Natura-alueen kartoituksessa havaittiin 7 huomionarvoista sammallajia ja niille yhteensä 36 havaintopaikkaa. Huomionarvoiset sammallajihavainnot on listattu oheiseen taulukkoon (taulukko 1) ja tarkemmat havaintotiedot tallennetaan LajiGIS-järjestelmään. Lajihavainnot ja maastoinventointien neljä (4) kartoitusreittiä on esitetty kartalla liitteessä 1.

Taulukko 1. Petäjäjärven Natura-alueen huomionarvoiset lajihavainnot.

N:o	Tieteellinen nimi	Suomalainen nimi	UHEX	Havainnot kpl
1	<i>Anastrophyllum michauxii</i>	etelänraippasammal	EN	1
2	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	kantoraippasammal	VU	24
3	<i>Schistostega pennata</i>	aarnisammal	VU	4
4	<i>Riccardia palmata</i>	pikkuliuskasammal	VU	1
5	<i>Lophozia guttulata</i>	metsälovisammal	VU	3
6	<i>Nowellia curvifolia</i>	rakkosammal	NT/RT	2
7	<i>Tayloria tenuis</i>	haisumarrassammal	NT/RT	1

EN = erittäin uhanalainen

VU = vaarantunut

NT = silmällä pidettävä

RT = alueellisesti uhanalainen

Petäjäjärven Natura-alueelta havaitut huomion arvoiset sammalhavainnot ovat pääasiassa lahomaapuulla kasvavia maksasammalia. Vaarantuneeksi (VU) luokiteltu kantoraippasammal (*Crossocalyx hellerianus*) on alueella yleinen ja paikoin runsaskin (Kuva 2). Lajista kirjattiin ylös 24 havaintoa, mutta kaikkia havaintoja ei edes noteerattu. Muut huomion arvoiset lajit ovat selvästi harvinaisempia. Petäjäjärven laskupuron liekopuulta löytyi erittäin uhanalaisen (EN) etelänraippasammalen (*Anastrophyllum michauxii*) kohtalaisen runsas kasvusto. Natura-alueen lahomaapuulta tavattiin myös pikkuliuskasammalta (*Riccardia palmata*) VU, metsälovisammalta (*Lophozia guttulata*) VU ja rakkosammalta (*Nowellia curvifolia*) NT/RT.

Maapuiden juurakoiden suojaisista sopukoista havaittiin aarnisammalta (*Schistostega pennata*) neljästä paikasta. Kosteasta korvesta havaittiin hirven lantakasalla kasvamassa harvinainen haisumarrassammal (*Tayloria tenuis*) NT/RT

Kuva 2. Kantoraippasammalen asuttama kelomaapu toimenpidekuvion reunassa.

HOITO YM. SUOSITUKSET

Petäjäjärven Natura-alueen toimenpidekuvioilla on tarkoitus tehdä metsän ennallistamispolttoa. Toimenpidekuvioilta kartoituksessa havaittiin neljältä maapuulta kantoraippasammalta VU, jonka seurana yhdellä maapuulla kasvoi myös metsälovisammalta VU. Lisäksi yhden maapuujuurakon alta havaittiin aarnisammalen VU kasvusto.

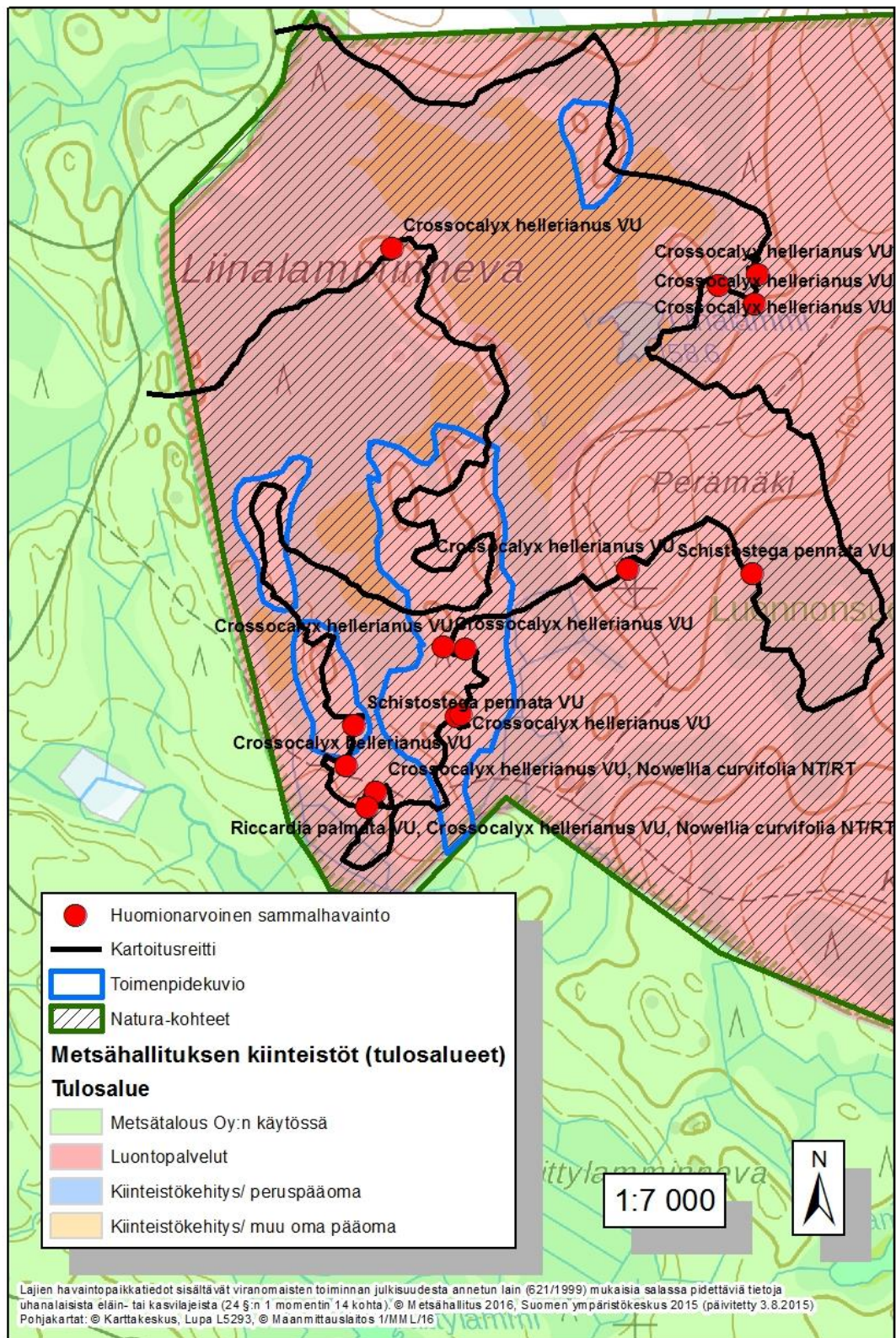
Ennallistamispoltto uhkaa maapuilla kasvavia kantoraippasammalen ja metsälovisammalen kasvustoja toimenpidekuvioilla. Lajeilla on kuitenkin vahva kanta Natura-alueella, joten poltto ei uhkaa hävittää kumpaakaan lajia alueelta. Polton seurauksena syntyy lisää kuollutta puuta, joka edesauttaa lahoppuusta riippuvaisten sammallajien menestymistä alueella jatkossakin.

Toimenpidekuviolla kasvavan aarnisammalen VU kasvupaikka on kosteassa notkanteessa juurakon suojassa, joten kasvustolla on hyvät mahdollisuudet selviytyä metsän poltosta. Myös aarnisammalella on kasvustoja toimenpidekuvioiden ulkopuolella.

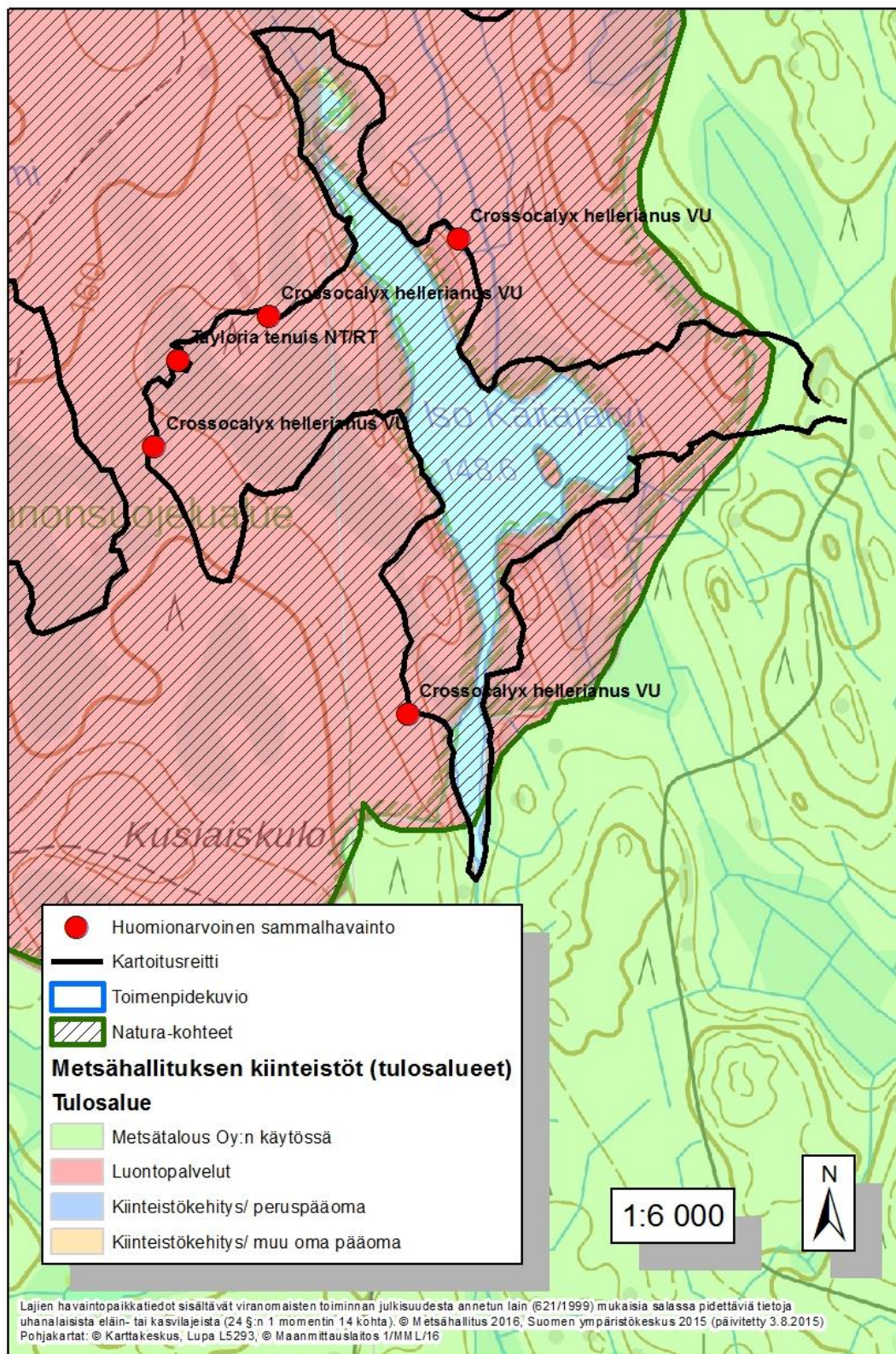
Muita kartoituksessa löytyneitä huomion arvoisten lajien havaintopaikkoja eivät metsänpoltot uhkaa. Tämän kartoituksen perusteella ennallistamispoltot voidaan suorittaa ilman erityisiä sammalkasvustojen turvaamistoimia.

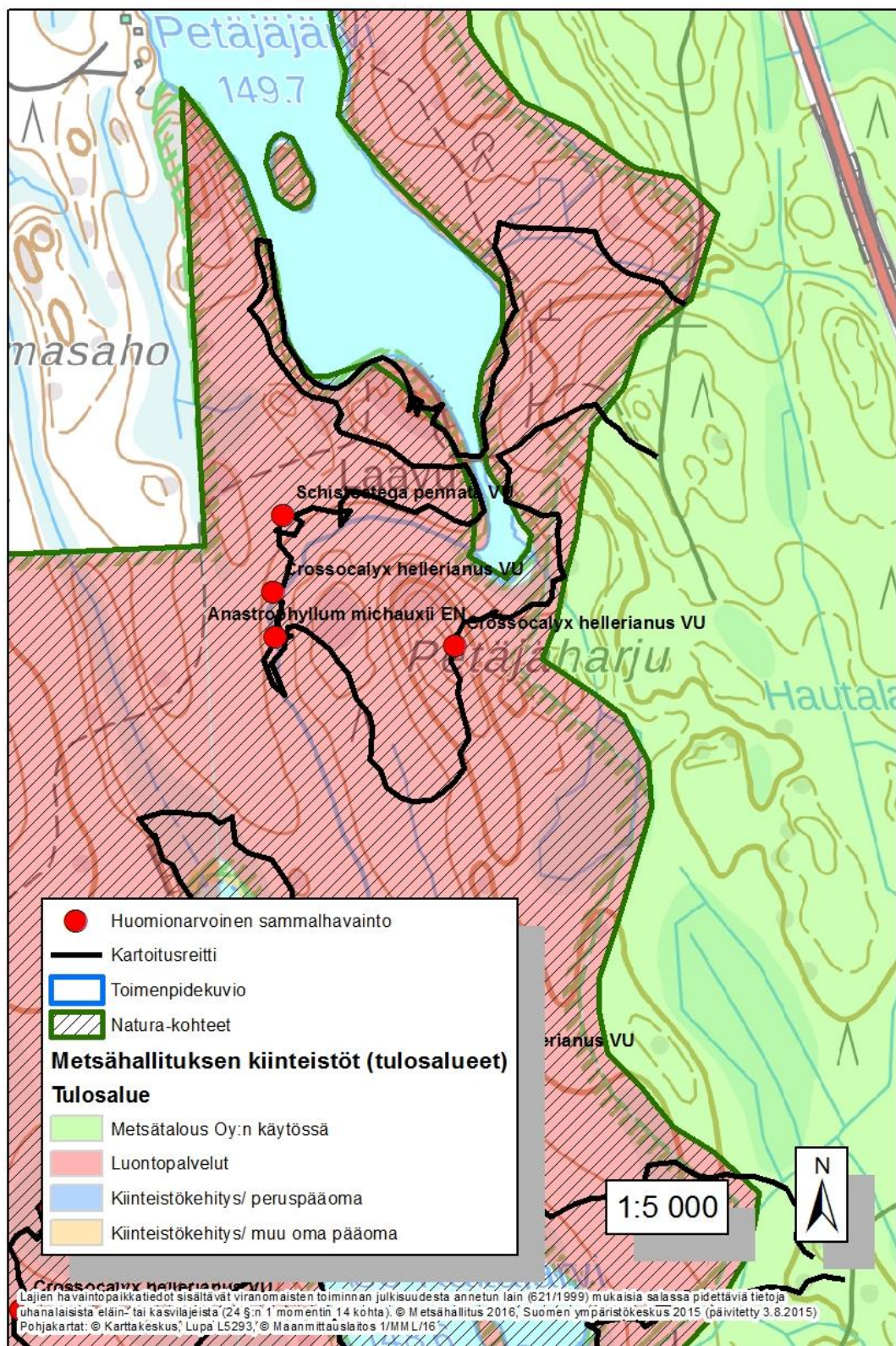
Kuva 3. Liinalampi Petäjäjärven Natura-alueella.

Iso Kaitajärvi

Petäjäjärvi

Natura-alueen N-osa

